

1. INTRODUCCIÓN

Comezamos a nosa viaxe cando no noso colexio a área de lingua castelá prescinde de libro de texto e ademais comezamos un proxecto de centro: Proxecto Europa.

Cal é a mellor forma de aprender a materia, de conseguir esas competencias claves, de traballar colaborativamente, de aprender a expresarnos oralmente e por escrito, de buscar información e crear presentacións...? Para todas esas preguntas soamente houbo unha resposta: través dun libro. Así que a titora e o alumnado de 4º de primaria nos adentramos neste proxecto. O libro elixido tiña que ser dun autor europeo, e polo seu carácter fantástico e adaptable ao currículo, centrámonos en “Cuentos por teléfono” de Gianni Rodari.

A través dunha metodoloxía activa tratouse de desenvolver o talento, fomentar a creatividade e o espírito crítico do alumnado, sempre apoiados pola biblioteca escolar como fonte básica da nosa aprendizaxe aínda que os espazos de aprendizaxe foron moi diversos ao longo do desenvolvemento do traballo.

CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL. FALAR E ESCOITAR				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Estratexias e normas para o intercambio comunicativo: participación; exposición clara; escoita; respecto á quenda de palabra; entoación adecuada; respecto polos sentimentos, experiencias, ideas, opinións e coñecementos dos e das demais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Participar en situacións de comunicación, dirixidas ou espontáneas, respectando as normas da comunicación: quenda de palabra, escoitar. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.1.1. Expresa ideas, pensamentos, opinións, sentimentos con certa claridade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.1.2. Aplica as normas sociocomunicativas: escoita atenta, espera de quendas, participación respectuosa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Comprensión e expresión de mensaxes verbais e non verbais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Recoñece a información verbal e non verbal dos discursos orais e intégrala nas producións propias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.2.1. Integra recursos verbais e non verbais para comunicarse nas interaccións orais, dándolle valor complementario a estes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.2.2. Exprésase cunha pronunciación e unha dicción correctas: articulación, ritmo, entoación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Participación en situación de comunicación, espontáneas e dirixidas, utilizando un discurso ordenado e coherente. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Expresarse con coherencia básica de forma oral para satisfacer necesidades de comunicación en diferentes situacións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.3.1. Participa activamente e con coherencia na secuencia das súas ideas en diversas situación de comunicación: ▪ - diálogos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ -exposicións orais segundo modelo e guiadas, con axuda, cando cumpra, das tecnoloxías da información e comunicación. 	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.3.2. Participa activamente nas tarefas de aula, cooperando en situación de aprendizaxe compartida. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Dedución das palabras polo contexto. Interese pola ampliación do vocabulario. Creación de redes semánticas sinxelas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Facer hipóteses sobre o significado de palabras sinxelas a partir do seu contexto de uso. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.4.1. Utiliza o vocabulario axeitado a súa idade para expresarse con progresiva precisión nos diferentes contextos de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.4.2. Diferencia polo contexto o significado de correspondencias fonema-grafía idénticas en textos significativos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Comprensión global e específica de textos orais de diversa tipoloxía atendendo á forma da mensaxe (descriptivos, narrativos, dialogados, expositivos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios e prescritivos) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Recoñecer o tema e as ideas principais dos textos orais sinxelos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.5.1. Comprende de forma global a información xeral de textos orais de uso habitual, do ámbito escolar e social, identifica o tema e selecciona as ideas principais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> LCB1.5.2. Recoñece a tipoloxía de textos orais sinxelos de diversa tipoloxía atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios e prescritivos). 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> LCB1.5.3. Responde preguntas correspondentes á comprensión literal. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
			<ul style="list-style-type: none"> LCB1.5.4. Utiliza a información recollida para levar a cabo diversas actividades en situación de aprendizaxe individual ou colectiva. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> b e 	<ul style="list-style-type: none"> B1.6. Reprodución de textos adecuados ao nivel que estimulen o seu interese. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.6. Reproducir textos axeitados á súa idade, os seus gustos e intereses, utilizando con creatividade as distintas estratexias de comunicación oral. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB1.6.1. Reproduce de memoria breves textos literarios ou non literarios axeitados aos seus gustos e intereses. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CCEC
<ul style="list-style-type: none"> b e 	<ul style="list-style-type: none"> B1.7. Produción de textos orais de diversa tipoloxía segundo o seu formato e intención comunicativa. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.7. Producir textos orais breves e sinxelos dos xéneros máis habituais imitando modelos e adecuados ao seu nivel 	<ul style="list-style-type: none"> LCB1.7.1. Elabora, imitando modelos, textos orais breves e sinxelos atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> expositivos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios e prescritivos). 	
			<ul style="list-style-type: none"> LCB1.7.2. Organiza o discurso axeitándose aos diferentes modos discursivos (narrar, expoñer, describir e dialogar) 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> a b e 	<ul style="list-style-type: none"> B1.8. Estratexias para utilizar a linguaxe oral como instrumento de comunicación e aprendizaxe: escoitar, recoller datos, preguntar 	<ul style="list-style-type: none"> B1.8. Utilizar de xeito efectivo a linguaxe oral: escoitar con atención, recoller datos, preguntar e repreguntar. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB1.8.1. Emprega de xeito efectivo a linguaxe oral para comunicarse e aprender: escoita, recollida de datos, pregunta e repregunta. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> b d e 	<ul style="list-style-type: none"> B1.8. Estratexias para utilizar a linguaxe oral como instrumento de comunicación e aprendizaxe: escoitar, recoller datos e preguntar. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.9. Valorar os medios de comunicación social como instrumento de aprendizaxe e de acceso a informacións e experiencias de outras persoas. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB1.9.1. Utiliza de xeito guiado os medios audiovisuais e dixitais para recoller información. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA
			<ul style="list-style-type: none"> LCB1.9.2. Transforma en noticias feitos cotiás próximos á súa realidade, imitando modelos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> LCB1.9.3. Resume de forma global entrevistas, noticias e debates infantís procedentes dos medios de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA CSC

Tendo como marco referencial o currículo de 4º de primaria de lingua castelá, do **bloque 1**

tocamos todos os contidos, criterio e estándares. Fixemos moitas actividades de expresión oral:

Expoñer resumos, obras de teatro, telexornais, programa de radio... Asimesmo escoitamos aos

demais e tratamos de entender diferentes tipoloxías de textos. Ampliamos o vocabulario coa lectura dos diferentes contos lidos tratando de sacar entre todos o significado das palabras que poideran ser dificultosas.

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA. LER				
▪ e	▪ B2.1. Lectura, en silencio e en voz alta de distintos tipos de texto adecuados ao seu nivel.	▪ B2.1. Ler en voz alta e en silencio, diferentes textos.	▪ LCB2.1.1. Le en silencio e en voz alta, sen dificultade e con certa expresividade, diferentes tipos de textos apropiados á súa idade	▪ CCL
▪ e	▪ B2.2. Comprensión global e específica de distintos tipos de texto atendendo a forma da mensaxe (descriptivos, narrativos, dialogados, expositivos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios e prescriptivos).	▪ B2.2. Comprender distintos tipos de textos adaptados á idade e utilizando a lectura como medio para ampliar o vocabulario e fixar a ortografía.	▪ LCB2.2. 1. Distingue, de forma xeral, entre as diversas tipoloxías textuais en textos do ámbito escolar e social.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LCB2.2.2. Resume textos lidos, de diferente tipoloxía, adecuados a súa idade e reflectindo a estrutura e destacando as ideas principais.	▪ CCL ▪ CAA
▪ e	▪ B2.3. Utilización de estratexias para a comprensión lectora de textos: consideración do título e das ilustracións. Identificación de palabras clave. Relectura. Anticipación de hipóteses de significado polo contexto. Recoñecemento básico da tipoloxía textual. Uso do dicionario.	▪ B2.3. Utilizar estratexias para a comprensión de textos sinxelos de diversa tipoloxía.	▪ LCB2.3.1. Formula hipóteses sobre o contido do texto a partir do título e das ilustracións redundantes.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LCB2.3.2. Identifica as palabras clave dun texto.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LCB2.3.3. Activa coñecementos previos axudándose deles para comprender un texto.	▪ CCL ▪ CCA

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			▪ LCB2.3.4. Relaciona de xeito global, a información contida nos gráficos e ilustracións coa información que aparece no texto.	▪ CCL ▪ CMCT ▪ CCA
			▪ LCB2.3.5. Interpreta mapas conceptuais sinxelos.	▪ CCL ▪ CCA
			▪ LCB2.3.6. Iníciase na utilización autónoma do dicionario en distintos soportes, no seu traballo escolar.	▪ CCL ▪ CAA
▪ b ▪ e	▪ B2.4. Gusto pola lectura. ▪ B2.5. Selección de libros segundo o gusto persoal. ▪ B2.6. Lectura dos libros establecidos no Plan lector.	▪ B2.4. Ler por propia iniciativa diferentes tipos de textos.	▪ LCB2.4.1. Dedicar un tempo semanal para a lectura voluntaria de diferentes textos.	▪ CCL
▪ b ▪ e ▪ i	▪ B2.6. Lectura dos libros establecidos no Plan lector. ▪ B2.7. Uso da biblioteca para a procura de información e utilización da mesma como fonte de aprendizaxe e de lecer.	▪ B2.5. Utilizar fontes e soportes existentes na biblioteca para seleccionar e recoller información, ampliar coñecementos e aplicalos en traballos persoais.	▪ LCB2.5.1. Consulta biblioteca, de xeito guiado, de diferentes fontes bibliográficas e textos en soporte informático para obter información para realizar traballos individuais ou en grupo.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> LCB2.5.2. Localiza na biblioteca de aula e centro lecturas axeitadas ao seu gusto persoal e intereses, aplicando as normas básicas de funcionamento da mesma. LCB2.5.3. Identifica o argumento de lecturas realizadas dando conta dalgunhas referencias bibliográficas: autor ou autora e xénero. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> a b e 	<ul style="list-style-type: none"> B2.8. Iniciación á creación da biblioteca persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.6. Mostra interese por manter unha biblioteca propia. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB2.6.1. Coida, conserva e organiza os seus libros. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> a e 	<ul style="list-style-type: none"> B2.9. Identificación e valoración crítica das mensaxes e valores transmitidos polo texto. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.7. Identifica a estrutura organizativa de diferentes textos lidos, centrándose na interpretación do seu significado. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB2.7.1. Diferenza entre información e publicidade. LCB2.7.2. Formula hipótese sobre a finalidade de textos de tipoloxía evidente a partir da súa estrutura e dos elementos lingüísticos e non lingüísticos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA CSC CCL CAA CSC
<ul style="list-style-type: none"> e i 	<ul style="list-style-type: none"> B2.10. Utilización guiada das Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura e tratamento guiado da información. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.8. Utilizar as Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura e tratamento guiado da información. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB2.10.1. Utiliza as Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura e tratamento guiado da información. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA

No tocante ao **bloque 2** de lingua castelá de 4º, tamén tocamos todos os contidos, criterios e estándares. Fixemos lecturas en voz alta, individuais e ademais como os diferentes contos están tratados de forma diferentes, limos teatro, receitas, relatos... O gusto pola lectura creouse, xa que o alumnado estaba moi motivado e quería saber máis contos do libro. De feito na biblioteca comezaron a coller por iniciativa propia outros libros do autor. En canto a utilización das novas tecnoloxías para a procura e tratamento da información, os alumnos tiveron que buscar información por grupos de diferentes temáticas que logo expoñerían a través de presentacións aos seus compañeiros. A información a buscar foi a seguinte: Información sobre Italia, personaxes italianos, a vida de Gianni Rodari e as obras de Gianni Rodari.

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 3. COMUNICACIÓN ESCRITA. ESCRIBIR				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Producción de textos para comunicar coñecementos, experiencias e necesidades. ▪ B3.2. Cohesión do texto: mantemento do tempo verbal, puntuación. ▪ B3.3. Aplicación das normas ortográficas. Acentuación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Producir textos segundo un modelo con diferentes intencións comunicativas, aplicando as regras ortográficas e cuidando a caligrafía, orde e presentación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB3.1.1. Escribe, en diferentes soportes, textos sinxelo do ámbito escolar e social: atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios e prescritivos) diarios, cartas, correos electrónicos, noticias, contos, folletos informativos, narracións, textos científicos, anuncios publicitarios, receitas, instrucións, normas.... 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB3.1.2. Escribe textos, organizando as ideas utilizando elementos de cohesión básicos e respectando as normas gramaticais e ortográficas básicas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB3.1.3. Elabora e presenta, de forma guiada, un informe sinxelo, utilizando soporte papel e informático sobre tarefas ou proxectos realizados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB3.1.4. Presenta os seus textos con caligrafía clara e limpeza: evitando riscos, inclinación de liñas etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Valoración da propia produción escrita, así como da produción escrita dos seus compañeiros. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Valorar a súa propia produción escrita, así como a produción escrita dos seus compañeiros. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB3.2.1. Valora a súa propia produción escrita, así como a produción escrita dos seus compañeiros. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. Valoración da propia produción escrita, así como da produción escrita dos seus compañeiros. ▪ B3.6. Realización de ditados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3 Buscar unha mellora progresiva no uso da lingua escrita.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.7. Normas e estratexias para a produción de textos: planificación (función, destinatario, xeración de ideas, estrutura...) ▪ B3.8. Textualización en frases con secuencia lineal. ▪ B3.9. Revisión e mellora do texto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Aplicar todas as fases do proceso de escritura na produción de textos escritos de distinta índole: planificación, textualización, revisión e reescritura. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB3.4.1. Emprega, de xeito guiado e segundo modelos, estratexias de planificación, textualización e revisión do texto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB3.4.2. Utiliza, para escribir textos sinxelos, borradores que amosan: a xeración e selección de ideas, a revisión ortográfica e a secuencia coherente do escrito. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.10. Creación de textos utilizando a linguaxe verbal e non verbal con intención informativa: carteis publicitarios. Anuncios. Cómic. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. Elaborar proxectos individuais ou colectivos sobre diferentes temas do seu interese. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB3.5.1. Elabora gráficas sinxelas a partir de datos obtidos de forma guiada. ▪ LCB3.5.2. Elabora con creatividade textos breves do seu interese: contos, anuncios, rimas, cancións, cómic, carteis, ilustrándoos para facilitar a súa comprensión ou mellorar a súa presentación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.11. Uso da linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Favorecer a través da linguaxe a formación dun pensamento crítico que impida discriminacións e prexuízos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB3.6.1. Exprésase por escrito, utilizando de xeito habitual, unha linguaxe non sexista e respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.12. Utilización guiada das Tecnoloxías da Información e da Comunicación de modo eficiente e responsable para presentar as súas producións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.7. Utilizar as Tecnoloxías da Información e da Comunicación de modo eficiente e responsable para presentar as súas producións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB3.7.1. Usa con axuda Internet e as Tecnoloxías da Información e da Comunicación para escribir, presentar os textos e buscar información, buscar imaxes, crear táboas e gráficas etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.13. Produción de textos segundo Plan de escritura do centro 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8. Escribir os textos establecidos no Plan de escritura. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB3.8.1. Produce os textos establecidos no plan de escritura axeitados á súa idade e nivel. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE

O **bloque 3** desta área tamén estivo moi presente no noso traballo, xa que o alumnado tivo que compondos diferentes tipos de textos: Resumos, relatos, cómic, receitas, cartas, novas, programas de radio obras de teatro, todos relacionados con contos lidos no libro ou téndoos como referencia. Fixéronse gravacións dalgúns traballos, polo que tras o visionado comprobaron os aspectos a mellorar, de feito facíamos reflexión cando os víamos.

No tocante ao **bloque 4** (Coñecemento da lingua), tomábamos como textos para buscar palabras os contos que traballábamos, mais deuse información máis teórica a través de fotocopias que ían pegando nos cadernos. (Traballamos as clases de palabras, ortografía... propia do currículo)

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.13. Identificación das similitudes e diferenzas entre as linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia comunicativa integrada. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.7. Comparar aspectos básicos das linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia integrada. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.7.1. Compara aspectos (gráficos, sintácticos e léxicos) das linguas que coñece. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
BLOQUE 5. EDUCACIÓN LITERARIA				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Valoración dos textos literarios como vehículo de comunicación e como fonte de coñecemento doutros mundos, tempos e culturas e como gozo persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Valorar os textos literarios e utilizar a lectura como fonte de lecer e información. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB 5.1.1. Valora de forma global, as características fundamentais de textos literarios narrativos, poéticos e dramáticos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Lectura guiada de textos narrativos de tradición oral, literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual. ▪ B5.3. Lectura comentada de poemas, relatos e obras teatrais. ▪ B5.4. Identificación de recursos literarios ▪ B5.5. Distinción entre conto e lenda. Coñecemento de lendas españolas e doutros países. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Integrar a lectura expresiva e a comprensión e interpretación de textos literarios narrativos, líricos e dramáticos na práctica escolar e recoñecer e interpretar algúns recursos básicos da linguaxe literaria e diferenza das principais convencións formais dos xéneros. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB 5.2.1. Realiza lecturas guiadas e comentadas de textos narrativos de tradición oral, literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual. ▪ LCB 5.2.2. Interpreta, intuitivamente, a linguaxe figurada en textos literarios. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Identificación de recursos literarios. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Coñecer e valorar os recursos literarios da tradición oral: poemas, cancións, contos, refráns e adiviñas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB 5.3.1. Distingue algúns recursos retóricos básicos propios dos poemas 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCEC

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB 5.3.1. Utiliza, de xeito guiado, comparacións, aumentativos, diminutivos e sinónimos en textos literarios. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.6. Creación de textos literarios en prosa ou en verso, valorando o sentido estético e a creatividade: contos, poemas, adiviñas, cancións e teatro. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Producir a partir de modelos dados textos literarios en prosa ou en verso, con sentido estético e creatividade: contos, poemas, adiviñas, cancións e fragmentos teatrais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB 5.4.1. Crea, con axuda, sinxelos textos literarios (contos, poemas, cancións e sinxelas obras teatrais) a partir de pautas ou modelos dados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.7. Comprensión, memorización e recitado de poemas co ritmo, entoación e dicción adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.5. Reproducir textos literarios breves e sinxelos e adaptados á idade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB 5.5.1. Memoriza e reproduce sinxelos textos orais adecuados á súa idade: contos, poemas, cancións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.8. Dramatización e lectura dramatizada de textos literarios. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.6. Participar con interese en dramatizacións de textos literarios adaptados á idade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB 5.6.1. Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.9. Valoración da literatura en calquera lingua (maioritaria, minoritaria ou minorizada) como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.7. Valorar a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB 5.7.1. Valora a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC

Por último, o **bloque 5** tamén tratouse con totalidade a través do proxecto, a través das lecturas, da creación dos diferentes textos literarios, a través da dramatización e lectura dramatizada de textos.

COMPETENCIAS CLAVE A DESENVOLVER A TRAVÉS DO PROXECTO

1º. Comunicación lingüística (CCL).

A máxima valoración desta competencia vémosla reflectida na exposición oral que se fai do produto final dos proxectos, tanto dentro da aula a través da presentación que cada alumno/a fai do seu traballo, como nas diferentes actividades de expresión oral e escrita.

- Usa de xeito autónomo e responsable a Biblioteca escolar.
- Selecciona a información relevante.
- Comunica de forma oral e escrita, de xeito coherente, a información obtida

2º. Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT).

Interpretar a información, aplicar estratexias para a resolución de problemas, comprender a realidade ou resolver problemas da vida cotiá, veuse reflectido en lecturas onde reflexionamos sobre o impacto da contaminación no medioambiente, en contos sobre número o unas elaboracións de receitas de cociña. Todos textos sacados do libro.

3º. Competencia dixital (CD).

Púxose o acento especialmente no apartado de tratamento da información: buscar, seleccionar, procesar e comunicar a información elaborada.

Como usuarios da Biblioteca escolar:

- Usa a Biblioteca escolar como fonte para a busca e selección de información.
- Busca e selecciona material na biblioteca relacionado coa temática.
- Participa activamente na realización dos traballos.
- Expón de forma coherente o resultado do traballo.

- Utiliza as TIC como medio de busca, selección e tratamento da información consciente da necesidade de rigor e de contrastar información antes de ser utilizada.

4º. Aprender a aprender (CAA).

Guiamos o proceso de busca da información co obxectivo de ir aumentando a autonomía do alumnado na consecución das aprendizaxes, organizando o seu traballo e os coñecementos adquiridos.

- Recompilar de xeito organizado e coherente a información
- Aprender a sintetizar información dunha charla expositiva ou dun medio audiovisual.
- Aprender a sintetizar información para facer unha exposición oral publicamente.

5º. Competencias sociais e cívicas (CSC).

Entender aos demais, respetar os turnos e ideas, valorar o propio e alleo, colaborar para un resultado final... todo iso estivo presente no proxecto.

- O traballo cooperativo é fundamental para a aprendizaxe desta competencia.
- Aprender a organizarse de xeito cooperativo para a busca, selección e síntese da información.

6º. Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE).

O alumnado participou activamente en todo o proceso tomando iniciativa, colaborando na tomade decisións, asumindo responsabilidades.

- Elaboración e reelaboración dos seus proxectos, buscando o propio ritmo persoal de traballo.
- Avaliación e autoavaliación das exposicións.
- Achegamento de ideas e colaboración na toma de decisións.

7º. Conciencia e expresións culturais (CCEC).

O alumnado coñeceu, valorou e apreciou de xeito crítico as manifestacións culturais propostas na aula así como as expresións propias e dos compañeiros, ata lograr montar unha exposición pública de todos os traballos realizados onde desenvolveron a propia capacidade artística creadora onde poñen en funcionamento a propia iniciativa, imaxinación e creatividade.

CALENDARIO PARA AS TAREFAS PREVISTAS

Comezamos en outubro, utilizando as horas de lingua castelá. Unha delas, a do martes, era sempre na zona da biblioteca, onde traballamos cos ordenadores. Polo tanto o proxecto realizouse con catro horas semanais e practicamente todo o curso.

ALUMNADO E PROFESORADO PARTICIPANTE

O alumnado que foi partícipe deste proxecto foi o de 4º de primaria. A mestra implicada foi a titora de 4º que é a responsable de dinamización da biblioteca (María Moreno Sande).

ORGANIZACIÓN PARA A SÚA REALIZACIÓN

Desde o primeiro momento, na reunión global coas familias, sabían que co libro íamos aprender lingua castelá de maneira máis significativa. O alumnado tamén estaba ao tanto. Colleuse unha sesión na biblioteca para poder traballar nela os martes a última hora. Eses martes ao comezo aprendimos a escribir nel, a usar diferentes programas e a buscar en internet. Para ao final acabar facendo as presentacións. Os demais días se organizaron mesturando lectura de contos, resumos, teoría e por suposto elaboracións por grupos ou parellas de diferentes composicións que ían ser expostas aos demais compañeiros.

A estrutura estivo clara para o alumnado e mestra en todo o momento.

2. OBXECTO OU TEMÁTICA DE INVESTIGACIÓN PROPOSTOS.

Comezamos co libro e xurdiron aspectos que tiñan que coñecer como eses lugares de Italia, as súas costumes... Ademais queríamos coñecer ao autor, xa que había lugares que se repetían nos contos e queríamos saber se tiñan que ver con algún aspecto da súa vida, que máis obras

realizou e que outros personaxes importantes houbo ao longo da historia en Italia. Así que a nosa investigación centrouse neses catro aspectos:

- Información sobre Italia
- Personaxes italianos
- Vida de Rodari
- Obras de Rodari.

3. BREVE DESCRICIÓN DO PROCESO DE DESEÑO E ELABORACIÓN DA PROPOSTA

O motor do proxecto foron as preguntas e debates que xurdían na aula. A mestra tenta canalizar esas ansias de saber en actividades de investigación cuxos resultados recolléronse nas diferentes actividades realizadas e cun traballo final que foi a realización das presentacións. Tratouse de que a experiencia fose enriquecedora e a medida que xurdían diferentes tipoloxías de textos, facíase que vivisen na súa pel ese proceso de elaboración e por último posta en práctica, empregando un enfoque metodolóxico que fomentara o traballo colaborativo e a autonomía persoal

4. DOCUMENTACIÓN ELABORADA

O grupo de 4º atopou neste curso moitas novidades: o traballo por proxectos, a mellora da competencia lingüística a través de actividades significativas con distintas tipoloxías textuais, o ensino entre iguais, o traballo colaborativo, o emprego de distintos equipos (ordenadores, equipo de radio, auriculares...). Por parte da mestra buscou que nestas aprendizaxes houbera un equilibrio entre o papel de guía e un espazo-tempo de aprendizaxe autónomo (individual-parella-equipo). Á hora de traballar os textos, nalgúns casos empregáronse outros de referencia para analizar as súas partes e funcionalidades e iso foi suficiente para comprender a súa dinámica e poder elaborar uns propios.

5. RELACIÓN DE TAREFAS

De seguido faise unha relación das tarefas máis relevantes para a posta en marcha e para o resultado final do proxecto:

A nivel profesorado:

- Analizar a situación inicial. Destacando os puntos débiles e fortes, así como a presentación do proxecto.
- Establecer o obxectivo final e planificar as tarefas e a súa secuenciación para acadalo.

A nivel alumnado:

- Confección dun mapa de Italia onde se ían sinalando os diferentes lugares que aparecían nos contos lidos.
  - Resumos e debuxos de contos lidos, que eran comunicados aos demais compañeiros.
- Transformación dos relatos en obras de teatro, cos seus compoñentes.
  - Realización de cómics.
  - Aprendizaxe de como utilizar o ordenador: onde e como coller imaxes e sons sen dereitos de autor, como usar o procesador de textos (con introducción na mecanografía), como buscar por internet, e como utilizar o programa de presentacións.
  - Xogos de rol e de expresión dramática.
  - Aprendizaxe dunha panxoliña, cata de pandoro e coñecemento das tradicións italianas no Nadal, que expuñeron no corredor do colexio.
  - Investigación sobre o entroido en Italia e confección de máscaras venecianas.
  - Investigación de como é un telexornal, elaboración dun propio, gravación e visionado das producións.

- Investigación por grupos na rede sobre as temáticas marcadas: Características de Italia, personaxes italianos, biografía de Gianni Rodari e obra.
- Elaboración de presentacións e posta en común co alumnado.

6. RECURSOS E FONTES CONSULTADAS

- Libro de “Cuentos por teléfono” de Gianni Rodari, editorial Juventud.
- Recursos tecnolóxicos (audiovisuais e informáticos)
- Materiais escolares (cores, lapis...)
- Libros de Gianni Rodari dispoñibles na biblioteca do centro.
- Espacios como a biblioteca e a aula de 4º de E. Primaria
- Fontes de consulta :
  - En papel:
    - Babula, J. *Ciudades de Europa (láminas para colorear)*. Susaeta
    - Unión Europea. *¡Vamos a explorar Europa!*
    - Fernández Fermoselle, Á. *Lolota viaja a Italia*. Editorial Kailas
  - Noutros soportes:
    - *Wikipedia*
    - <https://www.aulapt.org/2016/02/24/como-trabajar-con-el-libro-cuentos-por-telefono/>
    - <https://www.lonelyplanet.es/europa/italia>
    - <https://blog-italia.com/>
    - <https://www.viajaraitalia.com/informacion-general-de-italia/>
    - <https://www.geoenciclopedia.com/italia/>
    - <http://biografia.co/gianni-rodari/>
    - <https://www.todostuslibros.com/autor/gianni-rodari>
    - <http://www.lecturalia.com/autor/5160/giani-rodari>

- <https://www.superprof.es/blog/personalidades-celebres-de-italia/>
- <https://www.blogistar.com/2010/08/%C2%BFquienes-son-los-italianos-mas-famosos/>

7. IMPLICACIÓN DA COMUNIDADE EDUCATIVA

A comunidade educativa facilitou o traballo deste proxecto, atendendo as peticións que se facían para usar determinadas instalación (radio, corredor, biblioteca...), así como a axuda na casa aportando ideas, axudando nos diferentes traballos que se mandaban, deixando traer obxectos italianos da casa...

8. DIFUSIÓN DOS TRABALLOS

Os traballos realizados polos nenos e nenas de 4º difundíronse no centro a través de exposicións puntuais (no nadal ou entroido) e a través de exposicións das gravacións e das presentacións feitas.

Cada alumno levou para casa unha mostra de todo o traballado.

9. AVALIACIÓN REALIZADA

A avaliación de cada un dos exercicios, actividades e tarefas desenvolvidos ao longo do proxecto fíxose a partir de diferentes procedementos: a observación directa do traballo diario, a análise das producións realizadas, o debate e a autoavaliación. Os instrumentos empregados para avaliar a mesma foron, fundamentalmente, cuestionarios, rúbricas e o diario de traballo, no cal recolléronse todas as observacións relacionadas co desenvolvemento do proxecto, as

dificultades atopadas, o xeito en que se foron resolvendo así como o grao de participación ecolaboración de cada un dos membros do equipo de traballo.

A valoración dos logros acadados por alumnado, profesorado e resto da comunidade educativa implicada no proxecto foi altamente positiva e todos aqueles atrancos ou dificultades coas que nos enfrentamos foron resoltas de xeito pacífico e comprensivo. As familias participaron activamente colaborando en todo o que se lles pediu e implicándose no proxecto.

10. FUNCIÓN E PARTICIPACIÓN DA B.E.

Neste proxecto é a biblioteca a fonte de documentación, laboratorio creativo de aprendizaxes, e tamén espazo de convivencia e de realización da maior parte das actividades que xiraron arredor da investigación e elaboración de traballos no ordenador. A biblioteca é o lugar onde o alumnado busca, selecciona e contrasta a información. As actividades de formación de usuarios, ao comezo do curso, permitíronlles aprender a buscar os fondos, resumir, ser críticos coa información atopada...Asimesmo a radio da biblioteca serviunos para a realización dalgunha actividade.. A biblioteca é o centro do proxecto, o motor e a impulsora para que se poida realizar.

